

UDVALGET FOR NYERE TIDS ARKITEKTUR, NTA – bygningsarv fra efter 1940 **Årsberetning for 2023-2024**

Udvalgsmedlemmer: Tommy Johansen, Helene Høyer Mikkelsen, Ulla Kristensen, Line Staugaard, Poul Sverrild, Erik Brandt Dam, Anja Meier Sandreid, Bitten Larsen, Grethe Pontoppidan (formand)

Freja Exner udgået pr. maj 2023. Helene Høyer Madsen orlov pr. aug. 2024, Anja Meier Sandreid orlov pr. maj 2024.

MØDER

Udvalget har i 2023 afholdt 7 fysiske/digitale møder og 3 møder i 2024. Byvandring Nørrebro v. Anja Meier Sandreid. Besøg i Brøndby Øster maj 2023 med HLU. GP har deltaget i diverse møder med sekretariat/øvrige udvalg ifm. organisationsændringer.

FAGLIGT FOKUS

Udvalget har i 2023 – 2024 haft arbejdet med flere hastesager, bl.a. SAS-huset og Hotel Hvide Hus i Åbenrå, men derudover forsøgt at fokusere de faglige diskussioner på enfamiliehuse som fredningsforslag. Udvalget har stærkt fokus på lokal bygningsarv og 'hverdagsarkitektur', men det er stadigvæk svært at få sat ind i fredningssammenhæng.

FREDNINGSFORSLAG:

Indsendte fredningsforslag, 2023:

Oktober 2023: SAS-huset (fredet)

Januar 2024: Kalundborg Langbølgesender (afventer fremlæggelse for DSB)

Juli 2024: Knud Lavards kirke (den katolske kirke i Lyngby)

Ældre afventende fredningsforslag:

Grenhusene, Hvidovre

Bellahøj, København

Carl Nielsen Skolen, Fyn

Skottegården butikscenter, Tårnby

Udvalget arbejder pt desuden på følgende fredningsforslag:

Arne Jacobsen Statslånshus Gehlsvej 10, Holte

SAS-Huset er et af arkitekten Arne Jacobsens mest ikoniske byggerier. Det blev indviet 1960 og indeholdt oprindeligt både hotel og restaurant eksklusive butikker, flyterminal, parkering og i gården var der også en lille benzinstation.

Bygningen er tydeligt inspireret af Lever bygningen i New York, men fremstår med en for Arne Jacobsen egenartig og særlig raffineret detaljering. Huset er et af Arne Jacobsens og dansk modernismes mest internationalt kendte værker.

Parcelhuskvarteret Klokkerbakken, Århus
Høm-huse
Børglum Kollegiet, Århus

Fredningsforslag sat i bero:
Rødhus Klit Ferieby (sat i bero, da ejerforening ikke ønsker fredning pt)

ANDRE HENVENDELSER/BEHANDLEDE SAGER:

Sideløbende med fredningsarbejdet har udvalget svaret på henvendelser vedr. Hotel Hvide Hus og lokalplaner ved Åbenrå bugt (Brev til Åbenrå kommune), Tietgen kollegiet, København, Gori-fabrikken Kolding, Stokbebyggelse ved De Gamles By (høringsbrev), Det gamle rådhus i Vordingborg (møde med lokalfore), Bellahøj, Cementfabrikken Dania, Industribygning, Herlev, Rundbuehal, Vejen, Bornholms Kunstmuseum, Amaliegade 44.

I 2024 har boligselskabet KAB varslet nedrivning af 10 ud af 28 højhuse i Bellahøj. Nedrivningen begrundes med økonomi og går imod beboerforeningen. Bellahøj var NTA's første fredningsforslag. Efter aftale med Slots- og Kulturstyrelsen blev endelig behandling af fredningsforslaget sat i bero til renoveringerne var færdige. NTA mener at nedrivningerne bør undgås og fredningen gennemføres. Bellahøj udgør en milepæl i dansk boligbyggeri, teknologisk udvikling, byplanlægning og urbant design.

Knud Lavards Kirke og forplads er den første katolske kirke i landet efter Danmark blev eget bispedømme. Tegnet af arkitekten Carl R. Frederiksen (1915 – 1974) og ingeniørfirmaet Ishøj & Madsen og indviet 1957. Meget tidlig moderne betonkirke for Danmark med stærke referencer til bl.a. den fransk arkitekt Perrets Notre-Dame-du-Raincy udenfor Paris fra 1922

REPRÆSENTATION OG FORMIDLING

Bitten Larsen og Ulla Kristensen har deltaget med debatoplæg i HOKA. Line Stougaard har foredraget i Netværk for Bindingsværk om parcelhuse. Grethe

Gehlsvej 10, Holte. Statslånshus opført 1954, arkitekt Arne Jacobsen.

Pontoppidan har som udvalgsformand deltaget i udvælgelsesudvalget for Kroppedals museums dronfefotoskonkurrence 'Lunden fra oven'.

Helene Høyer Mikkelsen og Grethe Pontoppidan har skrevet artikel i By og Land om Rødklit Ferieby. Freja Exner har skrevet en artikel i By og Land marts 2023 om Kalundborg Langbølgesender. Iben og Grethe skrevet debatindlæg i Byrum monitor 13 feb. 2023 om Hotel Hvide Hus, Åbenrå. Diverse presseudtalelser.

Det stærkt skulpturelle hus tilpasser sig en stor, skrående grund. En funktionel beskeden bolig tegnet af én af periodens mest fremtrædende, danske arkitekter, med statslånsloven som dogme:

HVAD KAN NTA HJÆLPE MEDLEMMER MED?

NTA svarer altid på henvendelser og spørgsmål fra medlemmer om bygninger og steder opført efter 1940. Vi er meget glade for inputs af enhver slags, det er alt sammen basis for det arbejde vi laver for landsforeningen.

Hvis vi skal tage stilling til fredningsforslag, skal vi have tilsendt så meget som muligt information om bygningen, dens historie og tilstand. Vi beder også om forslagsstiller om at forsøge at begrunde forslaget, altså hvorfor er det vigtigt at bygningen bliver bevaret for eftertiden. Vær obs på at det kan tage lang tid at få svar på eller lave et fredningsforslag.

Udvalget skriver hørings svar og lign. på bevaringsværdige bygninger, hvis sagen har særlig eller principiel karakter.

Det er vigtigt at sætte lokalforeningen i spil, der sidder enormt mange dygtige faglige kræfter med fingeren på pulsen ift. politik. Vi henviser en del sager til lokalforeninger. Vi har svært ved at få tid til bearbejdet i bevaringssager, men vil meget gerne støtte lokalforeningers arbejde med nyere kulturarv med underskrifter eller en snak om argumenter og gode ideer til indsats. I er altid velkommen til at ringe til udvalgsmedlemmerne.

Nogle gange kan vi hjælpe med omtale af en sag på de sociale medier eller bruge dem som eksempler i artikler, debatter og arrangementer.

Selvom der i dag skal kæmpes for at få politisk støtte til fredning og bevaring; så kan vi se at civilsamfundet støtter mere og mere op om fredning, også om nyere tids kulturarv. Kulturarv er vigtigt emne ift. klimadebatten, men mange har også fået øjnene op for kvaliteten i den store bygningsarv fra velfærdssamfundet: de ældre parcelhuse, industribygninger, feriebybebyggelser, badeanlæg.

Kalundborg Langbølgestations 2 master, bygninger og omgivelser, er opført 1927-2007.

Langbølgesenderen blev placeret i Kalundborg, fordi den så stod centralt for hele Danmark, men i øvrigt kunne den også nå vigtige områder i Nordatlanten og hele Europa.

Grethe Pontoppidan, formand for udvalget for Nyere Tids Arkitektur / Oktober 2024